

شاعران سوری در دهه بزرگداشت سرداران شهید حاج قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس سنگ تمام گذاشتند

بهار شعر مقاومت در دمشق

کمی که می گذرد «سیدرضا عصمتی» رابین فرهنگی ایران و «محمد طرفی» از موسسه بین المللی ادبنا نیز از راه می رسند؛ موسسه‌ای که برای گردآوری ۴ عنوان کتابی که در این مجلس معرفی شده‌اند، اهتمام ورزیده است. سفیر جمهوری عربی یمن هم حاضر است. نخستین قصیده‌خوان‌ها «توفیق احمد» نایب رئیس اتحاد کتاب العرب و مدیر بخش شعر این اتحادیه و «فرحان الخطیب» از شاعران برجسته سوری هستند.

در شعرشان اشاره‌هایی مستقیم به جایگاه رفیع حاج قاسم و ابومهدی المهندس و شهدای محور مقاومت و وفاداری و از خودگذشتگی آنها در نبرد برای رهایی سوریه از چنگ نکبت تروریسم تکفیری و داعشی دارند. سپس نوبت به پدیده شعر مقاومت می رسد: «فارس دعدوش». این جوان رعنا که محبوبیت زیادی هم به دست آورده، انگیزه‌های بزرگی برای سرودن تمجید شده‌ترین قصیده عربی در وصف اسطوره مقاومت دارد (قصیده عربی و نسخه ترجمه شده در پایین صفحه آمده است). دکتر عصمتی برای ما شرح می دهد پدیر فارس و ۲ برادرش در جنگ علیه تروریسم تکفیری، دوشادوش رزمندگان مدافع حرم به شهادت رسیده‌اند. فارس از اهل سنت است اما در اوج شورش از مشیریهای برافراخته بنی هاشم برای انتقام خون قاسم می خواند و از «خمی که از تهران تا کربلا امتداد یافته، گویی حسین(ع) برای قاسم قیام کرد.»

تاکید می کند حضاران در محفل شعر «سیره» فقط به شاعران عرب حوزه مقاومت محدود نمی شود و آنها که قصایدشان را خوانده‌اند، جزو برجسته‌ترین شاعران معاصر سوریه هستند. در روزگاری که کمبود سوخت ناشی از تحریم و قطع طریق مسیر سوخت توسط آمریکا و مزدوران، موجب بحران انرژی در شامات شده، روشنی بخش شبهای عمدتاً تاریک دمشق، همین ستاره‌ها هستند.

به گفته احمد طرفی، نماینده موسسه بین المللی ادبنا سلسله همایش های شعر نهج‌الشهدیدین ویژه دومین سالگرد شهادت حاج قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس، تا بعد از سالگرد ادامه دارد و علاوه بر شهرهای مختلف سوریه، در لبنان، عراق، یمن و فلسطین نیز برگزار خواهد شد. به عنوان مثال همایش شعر نهج‌الشهدیدین لبنان در بیروت با حضور «عباس خامه‌یار» رابین فرهنگی ایران در لبنان و ۱۰ شاعر و ادیب لبنانی برگزار می شود. عرصه مقاومت برپا شد. فردای محفل اتحادیه نویسندگان عرب، در مراسم باشکوه کتابخانه ملی سوریه، وقتی پیام بشار اسد به مناسب دومین سالگرد شهادت مردان مرد میدان مقاومت را که خانم «ثینه شعبان» مشاور ارشد او با لحنی حماسی قرائت می کند می شنوم، با توصیفی که رئیس جمهوری سوریه از اتحاد برادرانه ایران، سوریه، لبنان، عراق، فلسطین و یمن ارائه می دهد، ناخودآگاه «نهج‌الشهدیدین» در ذهنم تکرار می شود.

پوستر بزرگی از حاج قاسم سلیمانی در قلب دمشق

ساختمان اتحادیه نویسندگان عرب در دمشق

متوجه می شویم مراسم متعددی به مناسبت دومین سالگرد شهادت سردار دل‌ها در گوشه و کنار سوریه برگزار شده با در حال تدارک است.

خانم «احلام بناوی» از شاعران برجسته اتحادیه که در زمره شاخص‌ترین شعرای سوریه مقاومت نیز مطرح است، جزو نخستین مدعوان است که زودتر از بقیه و وقتی هنوز سالن خالی است وارد می شود. پوشش او نزدیک‌ترین پوشش به حجاب عرفی ایران است که می توان در میان طبقه روشنفکر سوری سراغ گرفت. در ابتدا فکر می کنیم او فلسطینی است اما خودش را سوری معرفی می کند. او است که به ما می گوید اتحادیه کتاب هنوز در ادب هم شب شعر می گذارد. خانم بناوی، سال گذشته در نخستین سالگرد شهادت سرداران مقاومت، قصیده‌ای سرود که بسیار مورد توجه محافل ادبی قرار گرفت. آن روز قرار بود او قصیده‌اش را در مجلس شعر «سیره ۲ شهید» برای حضار بخواند. مراسم بعد از اجرای سرود ملی سوریه، با بیان عربی فصیح شامی خانم «هیلازه عطاه‌الله» شاعره پیشکسوت اتحادیه و مجری جلسه آغاز شد. از پوستر مراسم و کتابهای چیده شده جلوی تریبون بزرگ سالن چنین استنباط می شود که شعرهایی که قرار است در این محفل خوانده شود، در قالب همین کتابها منتشر شده است. عنوان نشست از یکی از همین کتابها گرفته شده که مجموعه قصاید در ثای سرداران مقاومت است. کتابهای وصف یاران، سبکبالان، نهج‌الشهدیدین و بل احیاء به همت موسسه بین المللی ادبنا و انتشارات عمار منتشر شدند.

شروین طاهری

خبرنگار اعزامی «وطن امروز» به سوریه

در حال مزه کردن آفتاب ظهر زمستان در امتداد اوتستراد (بزرگراه) المزه در غرب دمشق، بانگ آذانی شبیه آذان خودمان از تک مناره مسجد مدرن «لاکرم» در گوشه‌مان می پیچد. از جلوی قصر العدل، همان کاخ دادگستری و روزنامه البعث که می گذریم وارد جنوبی‌ترین سرحد محله دیپلماتیک المزه می شویم. وسط یک خیابان تنگ تپیپک دمشقی، یک عمارت شاعرانه ۷ طبقه با سایبان‌های سفید متجددالاشکل، بر انبوه سفار تخانه‌های دور و برش سایه انداخته. اتحاد کتاب العرب، عنوانی سبز بر تابلویی سفید، بالای سر در سنتی مشبک شامی با نقوش تو در توی ستاره‌های ۸ گوش ۸ ضلعی‌ها، زیر عنوان اصلی نوشته «فی القطر العربی السوری». خلاصه اینجاست اتحادیه نویسندگان عرب، در کشور عربی سوریه است. قدیمی‌ترین مقر انجمن نویسندگان جهان عرب با پیش از نیم‌قرن سابقه که البته بر اثر اختلافاتی از ۱۴ سال پیش مقر مرکزی‌اش به قاهره و سپس بوظیفی انتقال یافت.

می گویند بنیانگذاران این عمارت که هنوز هم نقشی مهم‌تر از سفارتخانه‌های خارجی دمشق در ایجاد ارتباط میان سوری‌ها با ملت‌های دوست دارد، بزرگ‌ترین نویسنده زن و شاعر مرد معاصر سوریه بودند؛ حانا مینه و نزار قبانی. کارکرد این اتحادیه به حفظ فعال‌ترین بخش وزارت فرهنگ سوریه در حفظ همبستگی سوری‌ها و ملت‌های میهمان بویژه فلسطینی‌ها بازگرد است. با احتساب عمارت مشهور پایتخت، حتی در دوران جنگ خانمانسوز ۱۰ ساله در ۱۴ شهر کشور شعبه داشت. باورش دشوار است ولی همین حالا که این نوشته‌ها را می خوانید، جشنواره شعر اتحادیه نویسندگان عرب در ادب برپاست؛ آخرین شهر شامات که همچنان تحت اشغال تکفیری‌های مورد حمایت ترکیه قرار دارد. گواهی از این حقیقت که اگر مقاومت کالبد سوریه را حفظ کرده، این شعر و ادب عربی است که روح ملت سوریه را نجات داده است. برآیند دواوی جسم و شفای روح می شود شعر مقاومت که حالا بهارش در زمستان شام از راه رسیده.

گل این بهار، مجلس شعری است که نیمروز چهارشنبه ۱۵ دی‌ماه، جمعی از شاخص‌ترین شعرای سوری در همین ساختمان چشم‌نواز اتحادیه نویسندگان ترتیب داده‌اند. مهرجان نهج‌الشهدیدین یا جشنواره سیره ۲ شهید؛ تعبیری از میراث حاج قاسم و ابومهدی. ما کمی زودتر از آغاز رسمی مجلس در سالن همایش کهنه اما صمیمی طبقه همکف اتحادیه رسیدیم و فرصتی است تا با گزارشگران سوری گویی بزینم، آنجاست که

از دهه بزرگداشت مقاومت تا ظهور مکتب سلیمانی

می پرسیم، می گوید به جز مراسم بزرگ مکتب‌الاسد (کتابخانه ملی سوریه) در دمشق که آن هم با همکاری مستقیم ریاست جمهوری سوریه انجام شد، بقیه مراسم‌ها خودجوش بوده‌اند. او توالی این رویدادها را نشانه شکل‌گیری مکتب سلیمانی حتی ورای مرزهای کشورمان می داند. وی در سخنرانی‌اش در مکتب‌الاسد در حضور مقامات عالی لشکری و کشوری سوری این پدیده را چنین تبیین کرده بود: «شهید سلیمانی از یک فرد، به یک مکتب تبدیل شده است. شهید سلیمانی با اخلاق، اعتقاد، نبوغ و صیقل دادن ذات خود، توانست مایه افتخار ایران و منطقه باشد. پس از ۲۰ سال از تلاش و جانفشانی شهید، هژمونی آمریکا در جهان هیچ رنگی ندارد. بی شک ایران علت اصلی شکست طرح‌های آمریکا (در غرب آسیا) است... شهید سلیمانی نیز در تغییر معادله قدرت به سود ملت‌های منطقه، نقش اصلی را داشت.»

گروه‌های فلسطینی بود و با سخنرانی‌های پرشوری در ثای سردار بزرگ مقاومت همراه بود. نزدیکی نسبی یرموک در جنوب دمشق با منطقه سیده زینب یا همان زینبیه باعث شده یک اقلیت فلسطینی نیز مجاور حرم مطهر بناوی سرفراز کربلا باشند. به همین دلیل در مراسم بزرگی که روز جمعه ۱۷ دی‌ماه در سالن فاطمیه در جوار حرم حضرت زینب(س) به همین مناسبت برپا شد علاوه بر عزیزان افغانی که در این منطقه فقیر اما پرافتخار زندگی می کنند، فلسطینی‌های زیادی هم در کنار اهالی سوری زینبیه دیده می شدند. به جز این، آنچه در آن روز خودنمایی می کرد سخنرانی نماینده کلیسای سریانی در وصف اهمیت اسطوره سلیمانی برای مسیحیان شام بود.

وقتی از سبجانی درباره نقش سفارت، رابین فرهنگی یادبگیر نهدادهای جمهوری اسلامی در برگزاری متعدد این بزرگداشت‌ها

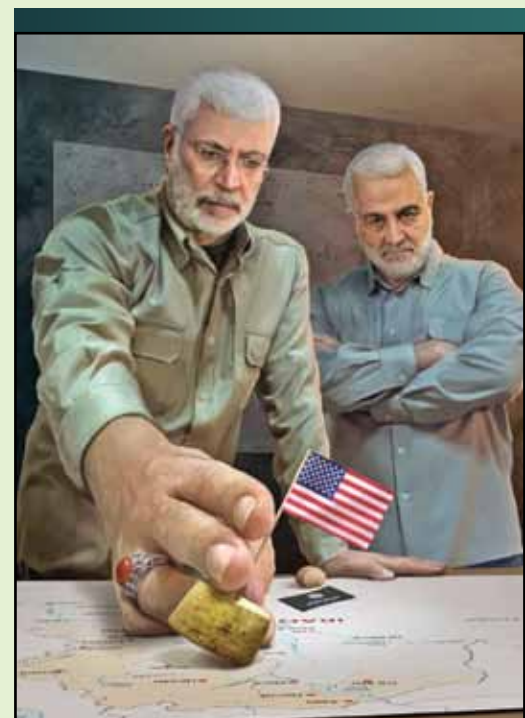
در چنین مقطعی از سال که مصادف با آغاز سالن نو میلادی و عید کریسمس (به روایت کلیسای شرقی ارتدوکس و کلیسای سریانی) است، دمشق‌ها حتی در دهه جنگ، طبق سنتی قدیمی عادت داشته و دارند این روزها را دو کنار اقلیت مسیحی سوری جشن بگیرند. به همین خاطر اختصاص دادن چنین روزهایی به ثای شهادت ۲ فرمانده ایرانی و عراقی، خود به اندازه کافی غریب است.

سبجانی بویژه گروه‌های فلسطینی‌ها را در این زمینه بسیار فعال توصیف می کند و مشاهدات ما هم نشان می دهد جامعه حدوداً ۳۰۰ هزار نفری فلسطینیان که البته حالا دیگر تا حدود زیادی در جامعه سوری حل شده‌اند، در اغلب مراسم یادمان «مرد میدان» در گوشه و کنار این کشور نمایندگانی داشتند. برخی از این مراسم‌ها از جمله مجلس یادبود باشکوهی که روز ۱۳ دی‌ماه در اردوگاه یرموک برپا شد، اختصاصاً با حضور

مهدی سبجانی، سفیر فعال ایران در دمشق از شکل‌گیری پدیده دهه بزرگداشت مقاومت در سوریه می گوید. به گفته او نخستین مراسم یادبود دومین سالگرد شهادت حاج قاسم و یارانش از یک هفته قبل از روز ۱۳ دی‌ماه، در شهرهای مختلف این کشور برپا شد و تا چندین روز بعد از این تاریخ نیز ادامه یافت. مثلاً همان موقع که ما در سفارت جمهوری اسلامی ایران در دمشق در خدمت آقای سفیر بودیم، او در حال هماهنگی با «نامر اسماعیل هلال» استاندار لاذقیه برای شرکت در مراسم بزرگداشتی در آنجا بود که قرار بود ۱۰ روز بعد از تاریخ شهادت سرداران بزرگ برگزار شود. ماجرا اما به همین جا ختم نمی شده؛ به عبارت دیگر سوری‌ها و فلسطینیان و لبنانی‌های ساکن این کشور چنان خود را اوماد حاج قاسم می دانند که یادمان شهادت او را در بازه‌های طولانی‌تری از دهه فجر در ایران و تقریباً به مدت ۲۰ روز برپا می کنند.

گویی حسین برای قاسم قیام می کند

فارس دعدوش

اشک آتش ماتم را خاموش نمی کند
این را به اسماعیل قائنی تبریک می گویم
مهر جلال را از روح مهر من دریافت کن
و ابومهدی المهندس بنا کرد
عمارت غنائم را با مهندسی بسیج
او تاریخ جنگ‌ها را به تناسب تقسیم کرد
متناسب با ناب‌ترین گوشه‌های پیشکسوتان
و بغداد در کف او به درجه‌ای ناائل شد
که آن را در میان همه پایتخت‌ها تجلیل کردند
او قدرتمندترین همراه قاسمش است
روح او فراتر از همه نشانه‌هاست
همدم سلیمانی و حامل میراث او
و بر اساس ترجمه‌ها؛ نگارنده وحی پیروزی

از سوی یمن که از شر هر ستمگری محفوظ باد
شهادت در تهران شکوفا می شود
خوشا شمشیر حق در کف قاسم
فقط یک تیر از تفنگ حقیقت شلیک می کند
تا آمریکا از شکست‌ها بلرزد
شمشیر استبداد غلبه نمی یابد
لجن پرآکنی‌های غرب تفوقی بر خون نمی یابد
طیاره‌های ذلت هم بالای سرمان پرواز نکردند
بر فراز پرچم توحید بر فراز ابرها
تا آن زمان کودک شیرخوار ما سربلند است
که با قوت قاسم‌ها به دنیا می آید
داستان‌های انتقام ما هرگز پایان نخواهد یافت
رای دادگاه‌ها آزادگان را منصرف نخواهد کرد
ما سرباز خدا هستیم، با آرامش می آییم
ما با کسانی که به دوران ستمگری برمی گردند می جنگیم

سلاطین جیش الأباه المقام
علی محور الحقّ العزیز المسالم
عَلَتْ فیه رِیاءُ الکفاحِ فَمِنْ هنا
قد انتقم الأبطال من كلّ ظالم
وَهُبَّتْ أَسودُ المجد من قَدسِ شامنا
تعاثق فی لبنان جُزْب المکرام
وَتَرَمی علی بغداد وِرْد انتصارها
من الیمن المَحْمِی من کلّ غاشم
لِتُزَه فی طهران مِناها شَهادَةُ
تبارک سیف الحقّ فی کفّ قاسم
وتطلق من بارود الحقّ طَلْقُهُ
فلا مدفع الطغیان لِلسیفِ قاهرٌ
ولا راجمات الغرب تقوی علی الدم
ولا طائرات الذلّ فی جُونا عَلَتْ
علی رابه التوحید فوق العمائم
فَمَا دام فینا الطُفل رَضاع عَزَهُ
یجی ء الی الدنیا بیأس القواسم...

ترجمه شعر

خداوند رحمان عدالت را میان سهامداران حق تقسیم کرد
جامه نور بر او پوشانید تا اینکه آنها را خوار کرد
در هیکل (معبد) آنها همه ادعاهای شان جعلی از آب درآمد
ناقوس کنیسه به صدا درآمد
دلتوازترین تصنیف برای گوش آرزوهای ما
درود بر اهل جهاد هنگامی که قیام کنند
با نشانه‌های خود حتی به هر طریق صلح‌آمیز
درود بر پیشوایان روح من تا به علا (کنیه پدری)
درود بر راه مقاومت پدری

و اینک اهل باطل را محو می کنیم
با چنان فداکاری که از همه جهان فراتر رود
و گل عدالت را در جهان می کاریم
و خارهای دشمنی بی‌رحمانه را می چینیم
منزه باد آن که قانون حقیقت را به ما اعطا کرد
و آنچه فروختیم فقط فروش درهم‌ها بود
ای پسر سلیمانی دلت تنگ است؟

و اینک اهل باطل را محو می کنیم
با چنان فداکاری که از همه جهان فراتر رود
و گل عدالت را در جهان می کاریم
و خارهای دشمنی بی‌رحمانه را می چینیم
منزه باد آن که قانون حقیقت را به ما اعطا کرد
و آنچه فروختیم فقط فروش درهم‌ها بود
ای پسر سلیمانی دلت تنگ است؟

و اینک اهل باطل را محو می کنیم
با چنان فداکاری که از همه جهان فراتر رود
و گل عدالت را در جهان می کاریم
و خارهای دشمنی بی‌رحمانه را می چینیم
منزه باد آن که قانون حقیقت را به ما اعطا کرد
و آنچه فروختیم فقط فروش درهم‌ها بود
ای پسر سلیمانی دلت تنگ است؟